

บทที่ 1

บทนำ

การใช้สมุนไพรเป็นภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดกันมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ มีการใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน การประยุกต์ใช้สมุนไพรที่นิยมมากอย่างหนึ่งคือการทำเป็นน้ำสมุนไพร ซึ่งในพุทธประวัติได้มีการกล่าวถึงน้ำชนิดนี้เรียกว่า “อชบาล” หรือ น้ำปานะ ซึ่งพระสงฆ์สามารถฉันน้ำชนิดนี้ได้ตลอดทั้งวันแทนการรับประทานอาหารหลังมื้อเพล น้ำปานะใช้สมุนไพรที่มีความเผ็ดร้อน เช่น ขิง ข่า กระเทียม ตะไคร้ ต้มในน้ำร้อนและผสมน้ำตาลทรายแดงให้พอมีรสปะแล่ม ๆ เพื่อช่วยในเรื่องรสชาติให้ดื่มง่ายขึ้น (Newie, 2554) ต่อมา มีการดื่มกันอย่างแพร่หลายทั้งในสังคมของพระภิกษุสงฆ์จนถึงแวดวงของฆราวาส ในชื่อใหม่ว่า “น้ำสมุนไพร” ผู้บริโภคส่วนใหญ่ประสงค์จะได้สรรพคุณของสมุนไพรหลาย ๆ อย่างพร้อม ๆ กัน แต่กลับพบว่าผู้ผลิตมักนิยมนำสมุนไพรจากสมุนไพรเพียงชนิดเดียว จึงส่งผลให้ผู้บริโภคต้องซื้อสมุนไพรในหลาย ๆ ชนิดเพื่อให้ได้คุณค่าตามความต้องการ

มหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นมหาวิทยาลัยศิลปะแห่งแรกในประเทศไทย โดยมีสีเสี้ยวเวอร์ริเดียนเป็นสีประจำมหาวิทยาลัยศิลปากร อัตลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นตัวตนของมหาวิทยาลัยศิลปากรได้เป็นอย่างดีคือด้านศิลปะ จนมีคำกล่าวไว้ว่า “ศิลปินต้องมาจากศิลปากร” หรือ “ศิลปินแห่งศิลปากร” นอกจากนี้ด้านวิทยาศาสตร์เป็นอีกแขนงวิชาหนึ่งที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ คณะเภสัชศาสตร์ซึ่งเป็นคณะวิชาหนึ่งที่เปิดสอนเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์สุขภาพ ต้องการประยุกต์วิทยาศาสตร์เข้ากับความงามทางศิลปะ โดยนำสมุนไพรหลากหลายชนิดมาผลิตเป็นน้ำสมุนไพรที่มีประโยชน์ด้านสุขภาพ รวมทั้งแสดงถึงอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย

การผลิตน้ำสมุนไพรที่มีสีเสี้ยวเวอร์ริเดียนได้มาจากสมุนไพรที่มีสีน้ำเงินและสีเหลืองสมุนไพรที่ให้สีน้ำเงินที่สำคัญคือดอกอัญชัน ส่วนสมุนไพรที่ให้สีเหลืองคือดอกเก็กฮวยและดอกคำฝอย นอกจากสีเสี้ยวเวอร์ริเดียนที่ต้องการจากน้ำสมุนไพรแล้ว กลิ่นและรสของน้ำสมุนไพรก็เป็นอีกลักษณะหนึ่งที่ควรคำนึงถึง ขิง ตะไคร้ และสะระแหน่ จึงเป็นสมุนไพรที่จะเพิ่มเข้ามาเพื่อช่วยให้รับประทานได้ง่ายรวมถึงประโยชน์ที่เพิ่มมากขึ้น งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาน้ำสมุนไพรที่มีอัตราส่วนของสมุนไพรของทั้งสองสี สมุนไพรที่ช่วยเรื่องของกลิ่นและรสเพื่อให้ได้น้ำสมุนไพรที่มีสีเสี้ยวเวอร์ริเดียนและคงตัวเก็บรักษาได้นาน